

TOETSING FLORA- EN FAUNAWET VOOR HERMEANDERING VAN DE AZE-
LERBEEK.

©

Gebruik en overname van gegevens
alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

*Buro Bakker (2008);
Toetsing Flora- en faunawet voor hermeandering van de Azelerbeek.*

*Buro Bakker adviesburo voor ecologie B.V. te Assen, in opdracht van Dienst Landelijk
Gebied regio Oost..*

in opdracht van:

WATERSCHAP HUNZE EN AA'S

contactpersoon:

DHR. G. BROUWER

uitgevoerd door:

BURO BAKKER ADVIESBURO VOOR ECOLOGIE B.V.

Weiersloop 9 Postbus 10034 9400 CA Assen tel. 0592-313389 fax. 0592-314643 e-mail info@burobakker.nl

Projectleiding:

ir. M.S. van Kerkvoorde

Veldwerk en rapportage:

ing R. Zwerver

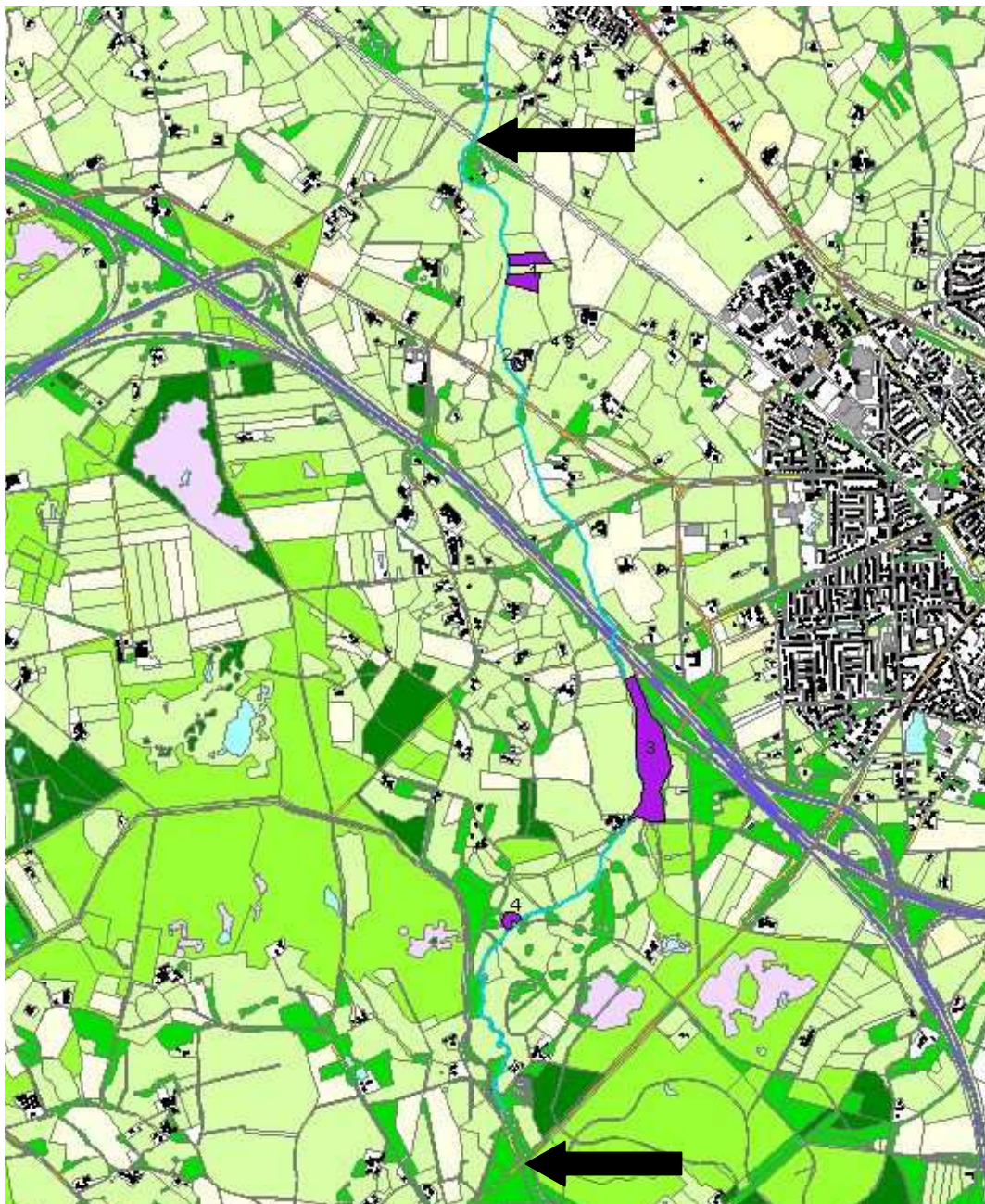
Inhoud

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	OPZET	2
1.3	DE FLORA- EN FAUNAWET.....	2
1.4	DE VOGELRICHTLIJN	3
1.5	DE HABITATRICHTLIJN	3
1.6	RODE LIJSTEN	4
2	FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE	5
2.1	TERREINKARAKTERISTIEK.....	5
2.2	FLORA EN VEGETATIE.....	5
2.3	FAUNA	7
3	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET..	12
3.1	SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN.....	12
3.2	GEVOLGEN VAN DE INGREEP	12
3.3	MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN.....	13
3.4	CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES	13

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In het kader van natuurontwikkeling zal een aantal knelpunten rondom de Azelerbeek zullen worden aangepakt. Gemeten vanuit het midden van de beek wordt aan weerszijden een strook van 12,5 meter ingericht waarbinnen de beek kan meanderen. Daarvoor zal de beek worden vergraven en op enkele plaatsen zal de beek worden verlegd. Het profiel wordt aangepast en de oevers zullen meer natuurlijk worden ingericht. Op een viertal locaties zullen inrichtingsmaatregelen of herstelmaatregelen worden uitgevoerd. Bij een dergelijke ruimtelijke ingrepen is een natuurtoets in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Figuur 1: Een plattegrond van de Azelerbeek. Begin- en eindpunt van het onderzoeksgebied zijn met pijlen aangegeven. De overige 4 locatie zijn paars en genummerd.

1.2 OPZET

Buro Bakker is gevraagd op basis van een veldbezoek, bestaande gegevens en ecologisch inzicht te rapporteren over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. Het betreft soorten die beschermd worden op basis van de Flora- en faunawet, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Op 20 juni 2007 is het terrein hiervoor bezocht en is een zogenaamde quickscan uitgevoerd. Daarbij is gelet op beschermde flora en fauna en is op basis van waarnemingen, sporenonderzoek en de terreinkarakteristiek een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen van beschermde fauna. De quickscan is aangevuld met een beperkte schepnetinventarisatie.

1.3 DE FLORA- EN FAUNAWET

Door de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) is een groot aantal planten- en diersoorten beschermd. Voor het realiseren van de geplande maatregelen zijn de volgende wetsartikelen relevant:

Artikel 2 legt een zorgplicht op. Dat houdt in dat ingrepen zodanig worden uitgevoerd dat de beïnvloeding van alle in het wild voorkomende planten en dieren minimaal is.

Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats verwijderen van beschermde inheemse planten.

Artikel 9 verbiedt het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 10 verbiedt het verontrusten van beschermde dieren.

Artikel 11 verbiedt het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten of holen van beschermde inheemse dieren.

Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen. Tevens wordt voorzien in de mogelijkheid via een algemene maatregel van bestuur vrijstellingen te verlenen.

Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 is gepubliceerd in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 501 op 19 oktober 2004 en is op 23 februari 2005 van kracht geworden. Dit houdt in dat de Flora- en faunawet meer mogelijkheden biedt voor het verkrijgen van vrijstellingen, mits aan voorwaarden wordt voldaan. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen, elk met hun eigen beschermingsregime, en worden vogels apart behandeld. De volgende drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

Categorie 1: Hieronder vallen de zogenaamde tabel 1-soorten. Dit betreft een aantal beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling, mits bij ingrepen sprake is van een bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als hier niet aan voldaan is, moet er een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst

wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zgn. lichte toets).

Categorie 2: Hieronder vallen de zgn. tabel 2-soorten: beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar waarvoor eerst een gedragscode moet worden opgesteld. Deze gedragscode wordt door de sector of de ondernemer opgesteld, en door de minister van LNV getoetst. Totdat deze gedragscode is goedgekeurd zal voor soorten uit deze categorie ontheffing aangevraagd moeten worden.

Categorie 3: Hieronder vallen de zgn. tabel 3-soorten. Dit zijn soorten die vermeld zijn in bijlage 1 van bovengenoemde AMvB, alsmede soorten die voorkomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die daardoor een strikte bescherming genieten. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Aan alle drie de criteria moet worden voldaan. Deze vormen gezamenlijk de zgn. uitgebreide toets.

Vogels: Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Alle vogels zijn gelijk beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Een vrijstelling hiervoor is mogelijk als een gedragscode wordt toegepast. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn. Indien deze gedragscode achterwege blijft is een ontheffing noodzakelijk en zal de uitgebreide toets worden toegepast (zie categorie 3).

1.4 DE VOGELRICHTLIJN

De Europese Vogelrichtlijn is verwerkt in de Flora- en faunawet. Dientengevolge zijn vrijwel alle vogelsoorten beschermd. Aanvragen of verlenen van ontheffingen is niet mogelijk. In de praktijk betekent dit overigens dat het vooral de broedtijd is die te allen tijde dient te worden ontzien.

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen. Het onderzoeksgebied valt niet binnen zo'n beschermingszone. Het dichtstbijzijnde vogelrichtlijngebied is de Engbertsdijkerven op zo'n 15 kilometer afstand.

1.5 DE HABITATRICHTLIJN

De Europese Habitatrichtlijn is eveneens verwerkt in de Flora- en faunawet. In bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn soorten opgenomen die strikt dienen te worden beschermd. Dit is slechts een deel van de soorten die beschermd is in het kader van de Flora- en faunawet. Deze categorie soorten heeft een (veel) strenger beschermingsregime dan de overige beschermde soorten.

In het kader van de Habitatrictlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen. Het onderzoeksgebied is geen speciale beschermingszone. Het dichtstbijzijnde Habitatrictlijngebied is het Lonnekermeer op zo'n 10 kilometer afstand.

1.6 RODE LIJSTEN

Soorten zijn opgenomen in Rode lijsten als ze worden bedreigd in hun voortbestaan. Dat wil echter niet altijd zeggen dat ze ook worden beschermd. Dat geldt zeker voor de flora. In dit rapport is aangegeven of soorten op een Rode lijst staan.

2 FLORA EN FAUNA OP DE LOCATIE

2.1 TERREINKARAKTERISTIEK

De Azelerbeek is een vrij natuurlijke waterloop die in het verleden gedeeltelijk is gekanaliseerd teneinde de afvoercapaciteit te vergroten. De oevers hebben een vrij natuurlijk karakter, voor verreweg het grootste gedeelte is geen kunstmatige oeververdediging aanwezig. Enkele jaren geleden is de beek uitgebaggerd om de chemisch vervuilde sliblaag te verwijderen. De beek doorsnijdt voornamelijk intensief agrarisch gebied. Lokaal is de landbouw iets extensiever van aard of worden natuurgebiedjes en landgoederen gepasseerd. De overige vier te onderzoeken locaties zijn divers van aard. Van noord naar zuid betreft het een tweetal agrarische graslandpercelen (locatie 1), een verlandde slotgracht (locatie 2), een oud moerasbos (locatie 3) en een afgesloten oude meander (locatie 4).

Figuur 2: De Azelerbeek met op de achtergrond de Hondeborg.

2.2 FLORA EN VEGETATIE

Ten tijde van het schrijven van dit rapport waren de flora-gegevens van Provincie Overijssel nog niet ontvangen door Buro Bakker. Daardoor vertoont het onderzoek op het gebied van vegetatie een leemte welke zal worden opgevuld middels een inschatting van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten.

Azelerbeek

De meest gevarieerde vegetatie binnen de werkstrook van 25 meter breed bevindt zich langs de oever van de Azelerbeek. De oever is overwegend voedselrijk van aard en de aangetroffen soorten zijn algemeen. Lokaal groeien wat minder algemene plantensoorten als Beekpunge, Moeraswalstro en Blaartrekkende boterbloem. Tijdens de quickscan werden geen beschermde planten aangetroffen. Een aantal licht beschermde soorten zoals Zwanebloem en Dotterbloem wordt wel verwacht. Voor strikt beschermde soorten lijkt de oever niet geschikt. In de aangrenzende graslanden groeien geen beschermde plantensoorten. Nader onderzoek lijkt niet noodzakelijk.

Inrichting percelen t.b.v Kamsalamander en vissen, locatie 1

De soortenvariatie op de graslandpercelen is beperkt, er werden weinig kruiden aangetroffen. Langs de randen en in de slootkanten is de soortenrijkdom groter. De bodemsituatie is voedselrijk, er werden tijdens het veldbezoek geen beschermde planten aangetroffen. Nader onderzoek is niet nodig.

Verlandde gracht Hondenburg, locatie 2

Deze verlandde gracht bevat geen water. Op de plek van de gracht groeien momenteel ruigtekruiden. Er werden geen beschermde planten aangetroffen, deze worden evenmin verwacht. Er hoeft geen nader onderzoek te worden uitgevoerd.

Oud broekbos, locatie 3

Een gedeelte van dit bos is gekapt. In het overige stuk groeien veel oude bomen. Het bos is erg nat waardoor de ondergroei bestaat uit een moerasvegetatie. Dood hout blijft liggen waardoor veel gradienten ontstaan en groeiplaatsen voor epifyten aanwezig zijn. De bodem is vrij voedselrijk van aard. Gezien de leeftijd van het bos en het bijzondere vegetatietype worden beschermde plantensoorten zoals Koningsvaren en Dotterbloem verwacht. Deze soorten zijn licht beschermd, nader onderzoek naar strikt beschermde soorten is niet nodig.

Figuur 3: de natte ondergroei in het broekbos.

Te herstellen meander, locatie 4

Deze afgesloten meander is omgeven door grote bomen. Hierdoor is de meander sterk beschaduwd en is er veel bladafval in het water aanwezig. Onder deze omstandigheden werd nauwelijks vegetatie aangetroffen in de meander of op de oever. Het omliggende bosje bestaat uit oude eiken en beuken. Er is geen biotoop voor beschermde soorten aanwezig, deze worden niet verwacht. Nader onderzoek is niet nodig.

2.3 FAUNA

Azelerbeek

Verschillende eendensoorten, Waterhoen en mogelijk andere moerasvogels kunnen in de oever van de beek tot broeden komen, de broedtijd van vogels dient te worden ontzien.

De beek is op een vijftal locaties bemonsterd met een schepnet. Op vier van deze vijf locaties werd de Kleine modderkruiper aangetroffen (amersfoortse coördinaten: 245831,480639; 246067,480032; 246320,479329 en 245757,478223). Er mag van worden uitgegaan dat de Kleine modderkruiper over de gehele lengte van het onderzochte trace voorkomt. Op de laatste locatie werd eveneens een BERPJE gevangen. Deze soort komt minder algemeen voor dan de Kleine modderkruiper en zal lokaal op het trace deelpopulaties hebben. Doelsoorten van de Azelerbeek zijn de Rivierdonderpad en de Winde, er mag van worden uitgegaan dat ook deze soorten voorkomen op het trace. De Winde is niet beschermd maar staat wel op de Rode lijst van bedreigde soorten. Omdat de beekloop met regelmaat wordt onderbroken door stuwen lijkt nader onderzoek naar het voorkomen van bijvoorbeeld Beekprik niet nodig. Voor het overige werden Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft, Tiendoornige stekelbaar, Baars, Riviergrondel en Blankvoorn gevangen.

De ruig begroeide oevers van de Azelerbeek vormen geschikt biotoop voor de Waterspitsmuis. Beekoevers vormen het natuurlijk biotoop van deze zeldzame en strikt beschermde soort. Nader onderzoek met inloopvallen naar het voorkomen van dit roofdier wordt geadviseerd. Overige muizensoorten die naar verwachting voorkomen zijn Bosmuis, Bosspitsmuis, Dwergmuis, Dwergspitsmuis, Huispitsmuis, Veldmuis en Woelrat. Verder worden verblijfplaatsen van Mol, Wezel en Bunzing verwacht. Verschillende vleermuissoorten kunnen langs de beek jachtbiotoop en vliegroutes hebben. Deze diersoorten zullen van de geplande inrichtingsmaatregelen geen hinder ondervinden, naar verwachting zal de voedselsituatie na inrichting verbeteren, nader onderzoek is niet noodzakelijk.

De ruig begroeide oevers kunnen eveneens biotoop vormen voor de Ringslang. Nader onderzoek in de vorm van veldbezoeken en literatuurstudie is gewenst. In de zijsloten die uitmonden op de Azelerbeek kan de strikt beschermde Poelkikker voorkomen. Om Poelkikkers van Bastaardkikkers te onderscheiden moeten ze worden gevangen en dienen lichaamsmaten te worden genomen, er worden groene kikkers (Bastaard- of Poelkikker) aangetroffen. Nader onderzoek naar de Poelkikker wordt geadviseerd. Overige verwachte amfibieën zijn Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander, alle licht beschermd.

Beschermde insecten werden niet waargenomen en komen naar verwachting niet voor. Weidebeekjuffer en Smaragdlibell werden langs de beek waargenomen, beide minder algemene insectensoorten.

Soortgroep	Soort	Voor- komen	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Planten	Zwanebloem (<i>Butomus umbellatus</i>)	3	X			
	Dotterbloem (<i>Caltha palustris</i>)	3	X			
Zoogdieren	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	4			X	X
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	3	X			
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	3	X			
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	3	X			
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	3	X			
	Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>)	3	X			
	Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>)	3	X			

	Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)	3	X			
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	3	X			
	Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	3	X			
	Mol (<i>Talpa europea</i>)	2	X			
Herpetofauna	Ringslang (<i>Natrix natrix</i>)	4			X	X
	Poelkikker (<i>Rana lessonae</i>)	4			X	X
	Bastaardkikker (<i>Rana esculenta</i>)	1	X			
	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	3	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	3	X			
	Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>)	3	X			
	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)	1		X		
Vissen	Bermpje (<i>Noemacheilus barbatulus</i>)	1		X		
	Rivierdonderpad (<i>Cottus gobio</i>)	3		X		
	Winde ()	3				X
Vogels	Alle aanwezige soorten				X	

Tabel 1: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk voorkomende beschermde soorten met verblijfplaatsen langs de Azelerbeek. Voorkomen: 1=soort waargenomen, 2=sporen aangetroffen. 3=voorkomen verwacht, 4=voorkomen verwacht, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

Inrichting percelen tbv Kamsalamander en vissen, locatie 1

De rond de percelen aanwezig oude knotwilgen vertegenwoordigen de voornaamste natuurwaarde op deze locatie. In de knotwilgen kunnen vleermuissoorten als bijvoorbeeld de Watervleermuis verblijfplaatsen hebben. Ook Steenuilen kunnen hier verblijfplaatsen hebben die jaarrond worden gebruikt. Indien de knotwilgen behouden blijven is nader onderzoek niet nodig. Mocht het nodig zijn de bomen te kappen dan wordt nader onderzoek naar vleermuizen en de Steenuil geadviseerd. Tijdens het veldbezoek werden sporen aangetroffen van Haas en Bunzing. Beide soorten hebben naar verwachting geen verblijfplaatsen in het gebied. Zoogdieren die hier naar verwachting wel verblijfplaatsen hebben zijn Veldmuis, Bosmuis en Bosspitsmuis. Tevens zal de Wezel naar verwachting voorkomen en hier verblijfplaatsen hebben. Op de percelen is landbiotoop aanwezig voor Bruine kikker en Gewone pad. De Blauwe breedscheenjuffer werd in een slootkant gezien, een wat minder algemene maar niet-beschermde libellensoort.

Soortgroep	Soort	Voor- komen	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Zoogdieren	vleermuizen	4			X	(X)
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	3	X			
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	3	X			
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	3	X			
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	3	X			
Herpetofauna	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	3	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	3	X			
Vogels	Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	4			X	X
	Overige aanwezige soorten				X	

Tabel 2: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk voorkomende beschermde soorten met verblijfplaatsen op de locatie. Voorkomen: 1=soort waargenomen, 2=sporen aangetroffen. 3=voorkomen verwacht, 4=voorkomen verwacht, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

Verlandde gracht Hondenburg, locatie 2

Momenteel is er op de plaats waar vroeger een gracht liep geen water meer aanwezig. De plek is verruigd, er staat een hoge vegetatie. Hierdoor biedt het uitstekend biotoop een aantal muizensoorten. Bosmuis, Bosspitsmuis, Huisspitsmuis en Veldmuis komen naar verwachting voor. Tevens heeft de Wezel naar verwachting

verblijfplaatsen op de locatie. Voor de Gewone pad en de Bruine kikker is landbiotoop aanwezig. Nadat de gracht is hergraven wordt mogelijk (weer) voortplantingsbiotoop geboden aan de Kamsalamander, die komt nu niet voor. Het water dient dan vrij diep te zijn (1,5 meter) en te zijn begroeid met waterplanten. Broedbiotoop van vogels is niet aanwezig. Nader onderzoek naar strikt beschermde soorten is niet nodig.

Soortgroep	Soort	Voor- ko- men	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Zoogdieren	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	3	X			
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	3	X			
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	3	X			
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	3	X			
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	3	X			
Herpetofauna	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	3	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	3	X			

Tabel 3: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk voorkomende beschermde soorten met verblijfplaatsen op de locatie. Voorkomen: 1=soort waargenomen, 2=sporen aangetroffen. 3=voorkomen verwacht, 4=voorkomen verwacht, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

Oud broekbos, locatie 3

De oude bomen in dit moerasbos kunnen als verblijfplaats voor vleermuizen dienen. Er is vrij veel dood hout in het bos aanwezig. Nader onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis en mogelijk andere soorten is gewenst.

Er werden tijdens het veldbezoek Reeen waargenomen, tevens werden vele sporen gevonden van deze soort. Tevens biedt het bos naar verwachting verblijfplaatsen aan Bosmuis, bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Wezel, Bunzing en Egel. Mogelijk doet het bos dienst als foerageergebied voor de Das. Verblijfplaatsen van deze soort zijn naar verwachting niet aanwezig, daarvoor is de locatie waarschijnlijk te nat.

Er werd een Bruine kikker waargenomen. Mogelijk plant deze soort zich voort op natte plekken in het bos. Tevens is landbiotoop aanwezig voor de Gewone pad en de Kleine watersalamander. Groene kikkers worden verwacht in de oever van de beek. In het bos komen deze vermoedelijk niet voor.

Een Wielewaal werd zingend gehoord (amersfoortse coördinaten 246373,479066). Deze Rode lijst-soort is de laatste jaren snel in aantal achteruit gegaan. Tevens werd een roepende Buizerd gehoord, dit duidt op een broedgeval. Buizerden maken jaar na jaar gebruik van hetzelfde nest dat daardoor wordt gezien als een vaste verblijfplaats. Daarmee is het een jaarrond beschermde soort volgens de Flora- en faunawet. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van uilen is gewenst. Uilen maken ook buiten het broedseizoen gebruik van vaste verblijfplaatsen waardoor ook deze jaarrond worden beschermd door de Flora- en faunawet. Tal van andere vogelsoorten komen tot broeden in het bos. Het broedseizoen zal moeten worden ontzien. Onder insecten is nader onderzoek naar de aanwezigheid van het Vliegend hert gewenst. Biotoop voor deze zich uitbreidende kever is aanwezig. In de omgeving van het onderzoeksgebied is de Zeggekorfslak aangetroffen. Dit strikt beschermde slakje geniet Europese bescherming en leeft in moerasbossen, nader onderzoek naar de soort is gewenst. Er werd een vleugel van de Eikenpage gevonden. Deze vlindersoort is vrij algemeen maar is moeilijk waar te nemen omdat ze haar leven slijt in de boomkronen van grote eiken.

Soortgroep	Soort	Voor- komen	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Planten	Dotterbloem (<i>Caltha palustris</i>)	3	X			
	Koningsvaren (<i>Osmunda regalis</i>)	3	X			
Zoogdieren	vleermuizen	4			X	(X)
	Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	3	X			
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	3	X			
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	3	X			
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	3	X			
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	3	X			
Herpetofauna	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	3	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	3	X			
	Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>)	3	X			
Vogels	Wielewaal (<i>Oreolus oreolus</i>)	1			X	X
	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	1			X	
	Uilen	4			X	X
	Alle aanwezige vogels	3			X	
Insecten	Vliegend hert (<i>Lucanus cervus</i>)	4		X		
Slakken	Zeggekorfslak (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	4			X	X

Tabel 4: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk voorkomende beschermde soorten met verblijfplaatsen op de locatie. Voorkomen: 1=soort waargenomen, 2=sporen aangetroffen. 3=voorkomen verwacht, 4=voorkomen verwacht, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

Oude meander, locatie 4

De meander is voor een groot gedeelte verlandt. Er staat weinig water en de meander is gevuld met bladafval. Afgezien van enkele zwemwantsen zijn er nauwelijks levende organismen in het water aanwezig. Rondom de meander is een bosje met oude bomen aanwezig. Dit bosje vertegenwoordigt de hoogste natuurwaarde van de locatie. Algemene zoogdieren als Bosmuis, Bosspitsmuis, Rosse woelmuis, Wezel en Egel komen hier voor en hebben hier waarschijnlijk verblijfplaatsen. Er is landbiotoop aanwezig voor Gewone pad en Bruine kikker. In de oude bomen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Doordat er in de omgeving zeer veel oude bomen aanwezig zijn lijkt de kans dat zich verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen in het bosje bevinden verwaarloosbaar klein. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.. In het broedseizoen zijn er verblijfplaatsen van broedvogels in het bosje aanwezig. In deze periode mogen geen bomen worden gekapt. Ter hoogte van de meander werd in de Azelerbeek Kleine modderkruiper en Bempje gevangen (zie Azelerbeek). Als de oude meander in ere hersteld zal worden zullen deze soorten hinder van graafwerkzaamheden ondervinden.

Soortgroep	Soort	Voor- komen	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Rode lijst
Zoogdieren	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	3	X			
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	3	X			
	Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	3	X			
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	3	X			
	Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	3	X			
Herpetofauna	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	3	X			
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	3	X			
Vissen	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)	1		X		
	Bempje (<i>Noemacheilus barbatulus</i>)	1		X		
Vogels	Alle aanwezige soorten				X	

Tabel 5: Overzicht van waargenomen of waarschijnlijk voorkomende beschermde soorten met verblijfplaatsen op de locatie. Voorkomen: 1=soort waargenomen, 2=sporen aangetroffen. 3=voorkomen verwacht, 4=voorkomen verwacht, nader onderzoek noodzakelijk. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermde soorten (zie § 1.3).

3 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.1 SAMENVATTING BESCHERMDE SOORTEN

Onderstaande tabel geeft per aangetroffen of vermoede soort het beschermingsregime aan (zie § 1.3). Voor soorten van categorie 2 en 3 is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Tijdens het broedseizoen zijn alle vogelsoorten zwaar beschermd (categorie 3). Van enkele soorten die een vaste verblijfplaats hebben (waaronder Buizerd en uilensoorten) zijn nestplaatsen jaar-rond zwaar beschermd. In § 3.4 wordt dit verder toegelicht.

Soortgroep	Soort	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
Planten	Dotterbloem (<i>Caltha palustris</i>)	X		
	Koningsvaren (<i>Osmunda regalis</i>)	X		
	Zwanebloem (<i>Butomus umbellatus</i>)	X		
Zoogdieren	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)			X
	Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
	Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
	bosspitsmuis (<i>Sorex spec.</i>)	X		
	Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
	Dwergmuis (<i>Micromys minutus</i>)	X		
	Dwergspitsmuis (<i>Sorex minutus</i>)	X		
	Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	X		
	Woelrat (<i>Arvicola terrestris</i>)	X		
	Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	X		
	Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	X		
	Egel (<i>Erinaceus europaeus</i>)	X		
	Mol (<i>Talpa europea</i>)	X		
	Vleermuizen (diverse soorten)			X
Herpetofauna	Ringslang (<i>Natrix natrix</i>)			X
	Poelkikker (<i>Rana lessonae</i>)			X
	Bastaardkikker (<i>Rana eculenta</i>)	X		
	Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
	Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		
	Kleine watersalamander (<i>Triturus vulgaris</i>)	X		
Vissen	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)		X	
	Bermpje (<i>Noemacheilus barbatulus</i>)		X	
	Rivierdonderpad (<i>Cottus gobio</i>)		X	
Vogels	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)			X
	Uilen (diverse soorten)			X
	Overige broedvogels			X
Insecten	Vliegend hert (<i>Lucanus cervus</i>)		X	
Slakken	Zeggekorfslak (<i>Vertigo moulinsiana</i>)			X

Tabel 6: Overzicht van waargenomen of mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde fauna. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3).

3.2 GEVOLGEN VAN DE INGREEP

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is het niet uit te sluiten dat er individuen van algemene beschermde planten, zoogdieren, amfibieën en vissen het slachtoffer worden. Het betreft hier veelal categorie 1 soorten, waarvoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Langs de oevers van de Azelerbeek is biotoop voor de Waterspitsmuis aanwezig. Indien deze soort wordt aangetoond middels nader onderzoek zal ontheffing moeten worden aangevraagd voor het verstoren van een strikt beschermde soort. Dit geldt eveneens voor de Ringslang, Poel-

kikker, Vliegend hert, Zeggekorfslak en vleermuizen die lokaal verblijfplaatsen kunnen hebben.

Nesten van de Buizerd en verblijfplaatsen van uilen zijn eveneens strikt beschermd. Deze vallen in tabel 3. Deze verblijfplaatsen inclusief de functionele leefomgeving van de soorten zijn strikt beschermd en voor de kap is een ontheffing noodzakelijk.. Soorten waarvoor zeker een ontheffing dient te worden aangevraagd zijn Kleine modderkruiper, Bempje en Rivierdonderpad. Deze soorten zijn middelhoog beschermd, komen voor in het onderzoeksgebied en zullen hinder van de geplande werkzaamheden ondervinden.

Bij het verlenen van een ontheffing voor dergelijke ruimtelijke ingrepen geldt de uitgebreide toets. Bij de uitgebreide toets wordt gekeken of 1) er een alternatief is voor de geplande activiteit, 2) er sprake is van een bij de wet genoemd belang (onder andere openbare veiligheid, het voorkomen van schade aan eigendommen), of 3) de activiteit de soort in zijn voortbestaan bedreigt.

Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie. Het voorkomen van rode-lijstsoorten heeft geen consequenties voor de geplande werkzaamheden.

3.3 MOGELIJKHEDEN VOOR MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Ten aanzien van broedvogels is het noodzakelijk de broedtijd te ontzien. Dit houdt in dat de werkzaamheden niet tussen eind maart en eind juli mogen worden gestart. Werkzaamheden die eerder gestart zijn kunnen wel in de broedtijd doorlopen als er van uit kan worden gegaan dat er zich door de lopende activiteiten geen vogels gevestigd hebben om te broeden. Bij aanvang buiten of vlak voor de broedtijd kan worden aangenomen dat de vogels die eventueel zouden willen gaan broeden, de gelegenheid hebben uit te wijken naar rustiger oorden.

Enkele dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient de vegetatie zo kort mogelijk te worden afgemaaid. De meeste dieren zullen dan een gebied met meer dekking opzoeken. Dit valt onder de zorgplicht.

Ten aanzien van strikt beschermde soorten (tabel 2 & 3) zal een compensatie plan moeten worden opgesteld waarin per soort wordt beschreven welke compenserende maatregelen worden getroffen. Zo'n compensatieplan is noodzakelijk voor het verkrijgen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet..

3.4 CONCLUSIES EN CONSEQUENTIES

Voor een aantal aangetroffen soorten (zie tabel 7) dient ontheffing te worden aangevraagd.

Soortgroep	Soort	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
Vissen	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)		X	
	Bempje (<i>Noemacheilus barbatulus</i>)		X	
	Rivierdonderpad (<i>Cottus gobio</i>)		X	
Vogels	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)			X

Tabel 7: Overzicht van strikt beschermde (tabel 2 & 3) beschermde soorten waarvoor ontheffing dient te worden aangevraagd. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3).

Van een aantal andere strikt beschermde soorten kan het voorkomen niet worden uitgesloten en wordt nader onderzoek geadviseerd. Tabel 8 geeft hiervan een overzicht.

Soortgroep	Soort	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3
------------	-------	--------	--------	--------

Zoogdieren	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)			X
	Vleermuizen (diverse soorten)			X
Herpetofauna	Ringslang (<i>Natrix natrix</i>)			X
	Poelkikker (<i>Rana lessonae</i>)			X
Vogels	Uilen (diverse soorten)			X
Insecten	Vliegend hert (<i>Lucanus cervus</i>)		X	
Slakken	Zeggekorfslak (<i>Vertigo moulinsiana</i>)			X

Tabel 8: Overzicht van waarvan het voorkomen niet kan worden uitgesloten, nader onderzoek is gewenst. Categorie 1: algemene beschermde soorten; Categorie 2: overige beschermde soorten; Categorie 3: strikt beschermd (zie § 1.3).

november 2008

Vormgeving:
Joop Striker, Assen